PETRA Obchod s cirkevnými potrebami a knihkupectvo má na sklade

PREŠOV, ul. SRR 1

Prot. P. Aleš: **Cirkevné dejiny**	95,—
Pravoslávny katechizmus (český a rus.)	10,—
Pravoslávny katechizmus (slov.)	9,—
Fencik: **Liturgika** (rus.)	3,80
Patriarcha Alexij: **Výběr z díla** (český)	10,—
Patriarcha Sergij: **O spasení** (slov.)	10,—
Metropolita Nikolaj: **Výňatok z diela**	12,—
Doc. Pružinský: **Patrológia I. a II. diel**	101,—
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (rus.)	7,60
Cirkevné právo	37,—
Homiletika	10,—
Dr. Kačur I.: **Stručný prehľad cirkevnej archeológie**	15,—
Dr. Kernaševič: **Všeobecný typikon**	16,—
Praktický trebnik	40,—
Základné bohoslovie	24,—
Dr. Š. Balogh: **Úvod do filozofie**	10,—
Služebník (cirk. slovanský)	60,—
Istorija pravosl. cerkvi (rusky)	4,—
Teologický zborník IV.	52,—
Dr. P. Kernaševič: **Zrovnávacie bohoslovie**	112,—

Budúce číslo vyjde 10. septembra 1977

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel.: 313 79. Vedie redakčná rada. Vedúci a zodpovedný redaktor prot. dr. Š. Pružinský. Technický red. prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukliánske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 18 — Povolené SÚTI 15/18 z 27. 12. 1972.
Číslo indexu 49 442.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČ. XXIII. — MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — č. 8/1977

Posmrtné spomienky

Dňa 13. 5. 1977 **odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi po zaopatrení sviatosťami vo veku 76 rokov brat JÁN BENETIN** z Trhovišťa, **dlhoročný kantor a kurátor pravosl. cirkevnej obce Trhovište a prispievateľ na našu cirkevnú tlač.** Keďže nemohol navštevovať pravoslávne bohoslužby vo svojej obci, chodil do Pozdišoviec, trpezlivo čakajúc, že pravoslávne bohoslužby sa opäť začnú slúžiť i u neho doma. Nestalo sa tak. Rodina nebohého sa s ním rozlúčila za účasti veľkého počtu veriacich dňa 15. 5. 1977. Pohrebné obrady vykonal d. o. prot. Pán Choma, predseda misijného odboru ER Michalovce, ktorý predniesol smútočnú kázeň, a správca pravosl. farnosti Pozdišovce d. o. Peter Semanco.

Vičnaja pamjať! P. S.

So zármutkom sme prijali správu, že vo veku 80 rokov na večnosť odišiel kurátor katedrálneho chrámu v Michalovciach, brat PAVOL HAMARIK, rodom z Bunkoviec. Nebohý brat Pavol bol bývalým členom Eparchiálnej rady v Michalovciach, dobrodincom mnohých chrámov na Zemplíne. Jeho práca v cirkvi bola ocenená vyznamenaním. So zosnulým sa rozlúčil a pohrebné obrady vykonal predstavený katedrálneho chrámu v Michalovciach d. o. Štefan Horkaj.

Vičnaja pamjať!

OPRAVA: Prosíme vážených čitateľov, aby si opravili chybu, ktorá vznikla vinou tlačiarne v minulom čísle nášho časopisu na str. 166 takto: v rubrike „posmrtné spomienky" k nekrológu za br. Pavlom Hamarikom nepatrí uverejnená fotografia. *V tomto čísle uverejňujeme tento nekrológ so správnou fotografiou znovu a k uverejnenej nesprávnej fotografii uverejňujeme nový nekrológ.* Ďakujeme za pochopenie. Redakcia.

„Tvár Mu žiarila sťa slnko..." (Mat. 17, 2).

Na sviatok Premenenia — (Preobraženija) Isusa Christa s pokorou duševným zrakom hľadíme do tváre Isusa Christa, ktorá zažiarila na hore Tábor ako slnko. Očakávame, že podobná sláva čaká i nás, lebo „spravodliví zažiaria ako slnko" **v kráľovstve Otca nebeského. Keď o tom duchovne rozjímame, vidíme, že mu-**

síme obrátiť pozornosť na naše srdcia, na náš život, aby sme vedeli, či máme vo svojom živote aspoň nepatrný začiatok tej čistoty a dokonalosti, tak potrebnej pre slávne premenenie. Tí kresťania, ktorí v sebe nájdu nejaký predpoklad budúcej blaženosti, nech sa pousilujú ešte viac zdokonaliť svoj cnostný život ako dar Isusu Christovi a svojmu Spasiteľovi. Môžu toho dosiahnuť nielen vlastným úsilím, ale najmä s pomocou Jeho všemohúcej milosti.

Slovo Božie nás učí, že ľudia čistého srdca uvidia Boha, spravodliví zažiaria ako slnko v kráľovstve Jeho. Dobrý kresťan sa musí usilovať už počas svojho pozemského života o dosiahnutie života večného. Musí zdobiť svoj život pevnou vierou a dobrými skutkami, pripravovať svoju dušu na obcovanie s Bohom a na pozorovanie Jeho slávy. Dobrý kresťan pripravuje spolu s dušou i svoje telo ako zbraň v službe Bohu a blížnemu a na jeho osvietenie. Kresťan pracuje na zdokonalení tela v tom zmysle, že mu nedáva veľmi padať k zemi a prekážať povzneseniu sa k nebu. Človek pre svoje pozemské jestvovanie potrebuje posilniť svoje telesné sily výživou, oblekom, bytom. Tieto prirodzené potreby však nesmú byť cieľom neúmernej rozkoše, prepychu. Kresťan musí pamätať, že všetky tieto potreby slúžia len jeho telu, pre ktoré on sám by si želal nesmrteľnosť, blaženosť a oslávenie pred Bohom podobne ako telo Isusa Christa na Tábore! Kresťan nie je nepriateľom svojho vlastného tela, preto musí alebo mal by vedieť, že všetka starostlivosť o telo sa týka len dočasnej telesnej existencie tela na zemi a nevzťahuje sa k budúcemu životu v nebi. Podľa slova Božieho je kresťan povinný živiť a ohrievať svoje telo, aby mohlo existovať. Veriaci človek, ktorý sa priveľmi stará o telesné blaho, sa ponáša na ľahkomyseľných rodičov, ktorí povoľujú všetkým chúťkam svojich detí a starajú sa len o to, aby ich deti mali sladké a bezstarostné detstvo; nemyslia však vôbec na to, aby zdržanlivosťou, trpezlivosťou a prácou pripravovali svoje deti na rozumný a užitočný život.

Svätí ľudia postupovali inou cestou. Veľmi sa nestarali o jedlo, obleky, bývanie, vo svojich srdciach nemysleli na rozkoš, ktorej sa báli viac ako jedu a smrti. Viditeľne umŕtvovali svoje telá, svoje telesné vášne, a tým zachraňovali svoje telo, pretože ho vlastne mali radi, ako prirodzenú súčasť svojej ľudskej existencie napadnutej hriechom, ale stvorenej pre večný život. Ešte počas svojho života boli títo svätci odlišní od ostatných ľudí nejakou zvláštnou schopnosťou, dobrým vzhľadom a silou, ktorá akoby odrážala jasnosť ich čistej, nepoškvrnenej duše; často po svojej smrti zostávali nedotknutí tlením a stali sa zdrojom zázrakov. Po blaženom vzkriesení bezpochýb podľa sv. evanjelia budú oslávení.

Postarajme sa viac i my, kresťania dneška, o lásku k práci, zdržanlivosť, trpezlivosť a sebaobetovanie, aby sme i my mohli vojsť do nebeských príbytkov slávy Božej, aby i pre nás hriešnych zažiarilo svetlo neuhasínajúce.

† Cyril, biskup michalovský

Pri hrobe Matky Božej

NA SVIATOK ZOSNUTIA (USPENIJA) PRESVÄTEJ BOHORODIČKY

V opise Zosnutia Matky Božej sa hovorí, že sv. apoštoli, rozptýlení po celom vtedy známom svete, kde kázali slovo Božie, sa zázračným spôsobom na oblakoch preniesli na Sion, do príbytku Bohorodičky, aby sa s ňou mohli rozlúčiť a dôstojne uložiť jej telo na večný odpočinok. Toho dňa o tretej hodine, kedy bol určené zosnutie Bohorodičky, svietilo v jej príbytku množstvo sviečok a sv. apoštoli so zbožnými piesňami na perách obkolesovali ozdobené lože, na ktorom ležala Bohorodička. **Modlila sa v očakávaní svojho odchodu a príchodu svojho milovaného Syna a Boha.** Zrazu miestnosť zasiahol lúč božskej slávy, pred ktorým pohasli svetlá sviečok. Tí, ktorí to videli, užasli. Strop miestnosti akoby zmizol v lúčoch veľkého svetla a zostúpil sám Kráľ slávy — Christos uprostred množstva anjelov, archanjelov a nebeských síl a so spravodlivými dušami praotcov a prorokov, ktorí v dávnych časoch prorokovali o Presvätej Bohorodičke. Christos sa priblížil k Prečistej svojej Matke, ktorá, keď videla svojho Syna, v radostnom vytržení vyslovila slová svojej piesne: **„Velebí moja duša Pána, a môj duch sa rozveselil v Bohu, v mojom Spasiteľovi, že zhliadol na poníženie svojej služobnice“.** Zdvihla sa z lôžka, ako by Ho chcela privítať a poklonit sa Mu. Christos na ňu hľadel očami plnými božskej lásky a povedal: **„Poď, moja najbližšia, milovaná, drahá a vojdi do príbytkov večnej slávy“. — „Nech bude požehnané slávne meno tvoje, Synu a Bože môj, — odpovedala mu Matka — rozhodol si vybrať si mňa, nehodnú, aby som poslúžila tvojmu tajomstvu. Spomeň si na mňa, môj milovaný, vo svojom nekonečnom kráľovstve! Vieš, že som ťa milovala z celého svojho srdca, prijmi teraz moju dušu v mieri a ochráň ma pred tmou, aby sa ma nedotknula“.**

Zázračný bol život Bohorodičky, zázračné bolo i jej zosnutie. Sv. Ján Damascénsky vyzýva veriacich, aby stáli na stráži Bo-

horodičkinho hrobu, aby spievali na jej slávu slová **„Raduj sa, požehnaná, Pán s tebou!“** Jej hrob prijal do seba bohonosný svietnik, ktorý svieti božskou žiarou. Je to hrob posvätný, pretože nemá v sebe tieň, ale samotnú Pravdu.

Sv. pravoslávna cirkev nazýva odchod Bohorodičky zosnutím, nie smrťou, pretože smrť, ako návrat do zeme, sa nedotknula Požehnanej. Prečistá zvíťazila nad zákonmi prírody — spieva sv. cirkev — **v rodení si zachovala panenstvo a v smrti život,** zachraňuje vždycky svojich verných, len usnula, aby sa v tom istom okamihu prebudila pre život večne blažený a po troch dňoch s nedotknutým telom presídlila do nebeských príbytkov.

Svetová Všenáboženská konferencia

KOMUNIKÉ

Svetová Všenáboženská konferencia za trvalý mier, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi sa konala v Moskve v dňoch 6.—10. júna 1977. Na konferencii sa zúčastnilo do 650 vedúcich predstaviteľov kresťanov, budhistov, hinduistov, židov, mohamedánov, šintoistov a sikhov zo 107 krajín, ktorí v duchu bratstva a spolupráce rokovali o spoločných medzinárodných problémoch a pomohli tak prispieť k uvoľňovaniu napätia, k zastaveniu pretekov v zbrojení a k vytváraniu spravodlivých vzťahov medzi národmi.

Na konferencii sa zúčastnili delegáti a pozorovatelia Svetového mohamedánskeho kongresu, Svetovej rady cirkví, Svätej stolice, Kresťanskej mierovej konferencie, Svetovej luterskej federácie, Svetovej baptistickej aliancie, Ázijskej budhistickej mierovej konferencie, Všeafrickej konferencie cirkví, Konferencie európskych cirkví a veľa ďalších regionálnych a svetových náboženských organizácií. Prítomní boli i mnohí významní náboženskí predstavitelia, teológovia, vedúci štátni a verejní činitelia a ďalšie medzinárodne i národne uznávané osobnosti, vrátane nositeľov Nobelovej ceny a Medzinárodnej Leninovej ceny „Za upevňovanie mieru medzi národmi“.

Konferencia bola zvolaná z iniciatívy Jeho Svätosti Pimena, patriarchu moskovského a celej Rusi, za podpory všetkých cirkví a náboženských spoločností ZSSR a stretla sa s nadšeným prijatím u náboženských kruhov celého sveta.

Konferenciu pripravoval v priebehu 14 mesiacov Medzinárodný prípravný výbor, ktorého 95 členov zastupovalo rôzne náboženstvá z 30 krajín. Výboru predsedal predstaviteľ ruskej pravoslávnej cirkvi, metropolita tulský a belevský Juvenalij. V predsedníctve Svetovej konferencie boli: Mufti Ziyautdin Khan ibn Išan Babachan, predseda Rady muslimov Strednej Ázie a Kazachstánu; Jeho Svätosť Vazgen I., patriarcha a katolikos všetkých Arménov; Bandido Gambo Lama Gombojav, vedúci predstaviteľ mongolských budhistov a predseda Ázijskej mierovej budhistickej konferencie; Jeho Svätosť Dávid V., katolikos a patriarcha celého Gruzínska, arcibiskup Mašketu a Tbilisi; arcibiskup kaločský Jozef Ijjas, Maďarsko; Jeho Svätosť Maxim, patriarcha bulharský; dr. Abbas Mohajerani, šéfredaktor časopisu „Islamská myšlienka“, Irán; Jeho Blaženstvo Nikolaj VI., pápež a patriarcha alexandrijský a celej Afriky; Jeho Svätosť Pimen, patriarcha moskovský a celej Rusi; ctihodný Nitidausu Fujii, predseda japonského zväzu „Buddha Sangha“.

Konferenciu otvoril po tichej modlitbe metropolita Juvenalij, predseda Medzinárodného prípravného výboru. Hovoril o vznešených mierových túžbach, ktoré viedli k usporiadaniu Svetovej konferencie, o ovzduší spolupráce, nad-

šenia a oddanosti spoločnej veci, ktoré vládli v Medzinárodnom prípravnom výbore. Metropolita Juvenalij navrhol, aby kresťania vyhlásili obdobie pred dvetisícročným výročím narodenia Isusa Christa za roky pokoja, ktoré by mali byť poznamenané úsilím o upevnenie mieru medzi národmi.

Jeho Svätosť patriarcha Pimen pozdravil účastníkov konferencie: „Potreba záchrany ľudskej existencie zaväzuje nás, zástupcov rôznych náboženstiev, aby sme hľadali spoločné riešenia a spoločné akcie. Trvalý mier, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi odrážajú potreby našej doby a sú cieľom, ku ktorému my všetci smerujeme".

Predseda Sovietu pre cirkevné záležitosti pri Rade ministrov ZSSR, V. A. Kurojedov, predniesol posolstvo predsedu Rady ministrov A. N. Kosygina, v ktorom vedúci sovietsky predstaviteľ v mene sovietskej vlády i v mene svojom srdečne pozdravil všetkých účastníkov, vysoko ocenil ciele konferencie a všetkým zaželal veľa úspechov vo vznešenej službe veci mieru.

Dr. Santiago Quijano-Caballero, osobný zástupca generálneho tajomníka OSN, predniesol posolstvo dr. Kurta Waldheima, v ktorom pozdravil účastníkov konferencie a poukázal na kladnú úlohu, ktorú hrajú nevládne organizácie pri podpore činnosti OSN v upevňovaní svetového mieru a zaželal takisto tomuto náboženskému fóru veľa úspechov.

Konferencia ďalej dostala osobné posolstvo od dr. Williama R. Tolberta, prezidenta Libérijskej republiky; Jeho Blaženstva arcibiskupa Makaria, prezidenta Cyperskej republiky; dr. Tulza Giriho, ministerského predsedu Nepálu; Hoang Kuok Vieta, predsedu prezídia Ústredného výboru Vietnamskej socialistickej republiky; metropolitu leningradského a novgorodského dr. Nikodima, prezidenta Svetovej rady cirkví a Kresťanskej mierovej konferencie; dr. Geralda Göttinga, predsedu Nemeckého kresťansko-demokratického zväzu (NDR); šejka dr. Ina-Mulla-Khana, gen. tajomníka Svetového mohamedánskeho kongresu. Mnoho ďalších významných náboženských predstaviteľov, štátnikov a verejných činiteľov zaslalo konferencii svoje pozdravy.

Konferencia zvolila pracovné predsedníctvo, ktorého členmi boli: predseda: metropolita tulský a belevský Juvenalij; podpredseda: dr. Sergio Arce Martinez, rektor Evanjelického teologického seminára v Matanzas, Kuba: kanonik rímskokatolíckej cirkvi Raymond Goor, Belgicko; farár Eric David, gen. tajomník Libérijskej baptistickej misijnej a výchovnej konvencie; šejk Ahmed Zabara, vrchný mufti Jemenskej arabskej republiky; ctihodný Madagoda Sumanatissa, predseda Budhistického mierového kongresu zo Srí Lanky.

Na prvom plenárnom zasadnutí Mufti Babachan v hlavnom referáte konferencie zdôraznil vzájomnú blízkosť rôznych náboženstiev a podčiarkol nutnosť ich spolupráce v záujme mieru. Rečník analyzoval súčasnú medzinárodnú situáciu a hlavné problémy, o ktorých by konferencia mala rokovať. Na konferencii boli prednesené referáty o otázkach, ktoré sa neskôr stali predmetom rozhovorov v troch pracovných skupinách: referát „Za trvalý mier" predniesol kanonik Burgess Carr, gen. tajomník Všeafrickej konferencie cirkví; o „Odzbrojení" hovoril kanonik Raymond Goor; o „Spravodlivých vzťahoch medzi národmi" referoval metropolita Paulos Mar Gregorios, predstaviteľ sýrskej pravoslávnej cirkvi a východného katolikátu, India. V dňoch 7. a 8. júna rokovali pracovné skupiny. V prvej pracovnej skupine „Za trvalý mier", ktorú viedol dr. Abdul Aziz Al-Khayyat, profesor na Šarijskej fakulte jordánskej univerzity, sa hovorilo o základných podmienkach mierovej spolupráce medzi náboženstvami. Pracovná skupina zvážila problémy uvoľňovania napätia a politických sporov, úlohu nevládnych organizácií a OSN pri upevňovaní mieru a úlohy príslušníkov všetkých náboženstiev. Druhá pracovná skupina „Odzbrojenie" prerokúvala pod vedením kanonika Raymonda Goora túto dôležitú otázku súčasnosti v celej jej šírke. Tretia pracovná skupina „Za spravodlivé vzťahy medzi národmi" sa stretla v dvoch podskupinách, ktoré viedli dr. Sean McBride, (rímskokatolícka cirkev, Írsko), a dr. Károly Tóth, gen. sekretár Kresťanskej mierovej konferencie (Maďarská reformovaná cirkev). Táto skupina rokovala o postoji náboženstva k ľudskej existencii v medzinárodnom kontexte a o nových zásadách v týchto vzťahoch, o otázke ľudských práv vrátane boja proti rasizmu a ďalších vážnych problémoch súčasného národného a medzinárodného života a úlohách všetkých náboženstiev pri obrane spravodlivých vzťahov medzi národmi a štátmi.

Dňa 9. júna sa konali zasadnutia podľa náboženskej príslušnosti a rokovalo sa o špecifických úlohách príslušných náboženstiev pri pokračovaní a realizácii myšlienok a záverov konferencie.

Konferencia prijala dva záverečné dokumenty: Prevolanie k vládam krajín celého sveta a Prevolanie k náboženským pracovníkom a veriacim celého sveta. (Uvereňujeme v plnosti na inom mieste, pozn. red.).

Konferencia poverila pracovné predsedníctvo úlohou, aby zverejňovalo závery tohto fóra a presadzovalo uskutočňovanie a pokračovanie jeho myšlienok a uznesení.

Konferencia zaslala posolstvo A. N. Kosyginovi, predsedovi Rady ministrov ZSSR, v ktorom vyjadrila vďaku sovietskej vláde za jej pozornosť, venovanú práci zhromaždenia. Pri príležitosti 60. výročia založenia sovietskeho štátu účastníci konferencie vyslovili vrelé a srdečné blahoželania sovietskemu ľudu.

Čestné a pracovné predsedníctvo konferencie v Kremli prijal S. B. Nijasbekov, zástupca predsedu Prezídia Najvyššieho sovietu ZSSR a M. P. Georgdaseom, tajomník Prezídia. Soviet pre cirkevné záležitosti pri Rade ministrov ZSSR usporiadal pre účastníkov konferencie recepciu, na ktorej predniesol pozdravný prejav V. A. Kurojedov, predseda Rady. Na počesť účastníkov usporiadal na záver zhromaždenia recepciu Jeho Svätosť patriarcha moskovský a celej Rusi, Pimen. Po ukončení konferencie zvolal riadiaci výbor tlačovú konferenciu, na ktorej sa zúčastnili sovietski i zahraniční korešpondenti.

V priebehu svojho pobytu v ZSSR mali účastníci konferencie príležitosť oboznámiť sa so životom miestnych cirkví a náboženských spoločností. Zúčastnili sa tiež na zvláštnom koncerte ruskej cirkevnej a symfonickej hudby.

Účastníci Všenáboženskej konferencie vyjadrili hlbokú vďačnosť ruskej pravoslávnej cirkvi a ďalším cirkvám a náboženským spoločnostiam ZSSR za ich vrelé a srdečné pohostinstvo. Mohamedánski delegáti vyslovili zvláštnu vďaku predsedovi konferencie metropolitovi Juvenaliovi a jej podpredsedom, ktorí v záujme úspechu konferencie nešetrili úsilím.

Účastníci jednomyseľne vyslovili svoju vďaku sovietskemu ľudu za vrelé a srdečné prijatie a vyjadrili presvedčenie, že táto konferencia bola významnou udalosťou, ktorá dá nové impulzy a energiu činnosti pri upevňovaní medzináboženskej spolupráce v záujme príspevku svetových náboženstiev pre mier.

Výzva vládam krajín zastúpených na Svetovej všenáboženskej konferencii za trvalý mier, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi

Moskva, 6.—10. júna 1977

My, kresťania, budhisti, hinduisti, džainisti, židi, mohamedáni, sikhovia a šintoisti zo 107 krajín, ktorí sme sa stretli tu v Moskve na Svetovej všenáboženskej konferencii, obraciame sa so všetkou pokorou a naliehavosťou na Vás, vlády našich krajín.

Naše náboženské učenia sú rôzne, ale naše mravné postoje sú podobné. Náš spoločný záujem o blaho ľudí, naše spoločné želanie, aby ľudstvo pokročilo na ceste k spravodlivému, mierovému, harmonickému a tvorčiemu životu na tejto planéte, určujú východiská našej Výzvy.

1. Použitie nukleárnych alebo iných zbraní hromadného ničenia je v rozpore s mravným zákonom. Žiadna situácia ich použitie nemôže ospravedlniť. So všetkou pokorou sa obraciame na Vás, vlády, ktoré majú alebo nemajú atómový arzenál, aby ste spoločne vyslovili súhlas so zákazom jeho použitia a aby ste našli cestu k postupnému odzbrojeniu od týchto neľudských nástrojov vzájomného zničenia. Také vyhlásenie, podpísané všetkými vládami, by malo byť prvým krokom na ceste k všeobecnému a úplnému odzbrojeniu.

2. Vítame uvoľnenie napätia medzi štátmi ako nevyhnutnú podmienku budovania spravodlivého a mierového sveta. Vyzývame všetky národy, aby šírili myšlienku uvoľňovania napätia na celom svete tak, aby politické uvoľňovanie nasledovalo uvoľňovanie vojenské a ekonomické a aby tento proces sa stal nezvratiteľným.

3. Preteky v zbrojení nie sú len márnotratnosťou a zbytočnosťou, ale súčasne samovraždou ľudstva. Vyzývame Vás so všetkou pokorou, aby ste podnikli rozhodné kroky k zníženiu Vašich obranných rozpočtov, zastavili výrobu a predaj zbraní a zabezpečili, aby zdroje a ľudské sily takto ušetrené sa použili kladným a tvorivým spôsobom v záujme blaha celého ľudstva. Vojna a prípravy na ňu sú nepriatelia duchovného poriadku, nivočia mravnú povahu človeka.

4. Vyzývame Vás na zastavenie výskumu vývoja ešte nebezpečnejších strategických a taktických zbraní, útočného či obranného charakteru. Výskum musí byť zameraný skôr na riešenie problému biedy a nespravodlivosti, chorôb a útlaku. Ako môžeme plytvať našimi obmedzenými zdrojmi vynaliezaním neľudských zbraní vzájomného ničenia, ak polovica sveta je hladná a nahá, trpí chorobami a analfabetizmom?

5. Úprimne vítame myšlienku zvolania Svetovej konferencie o odzbrojení za účasti všetkých národov, veľkých i malých, nukleárnych i nenukleárnych. Rovnako vítame rozhodnutie konať zvláštne zasadnutie Valného zhromaždenia OSN o odzbrojení v r. 1978, ktoré by Svetovej konferencii pripravilo cestu. Vyzývame všetky vlády, aby so všetkou vážnosťou pristúpili k príprave tejto konferencie, ktorá by mala byť naozaj účinnou a nestala sa sklamaním pre nádeje ľudstva. Súčasne žiadame, aby bola umožnená účasť na tejto konferencii i nevládnym organizáciám, ako náboženským, tak sekulárnym.

6. Vítame pokračovanie viedenských rozhovorov o obmedzení ozbrojených síl a zbrojného potenciálu v Strednej Európe, ktoré súvisia so Záverečným aktom Helsinskej konferencie. Vyzývame vlády, aby urobili všetko pre zabezpečenie úspechu týchto rokovaní vo Viedni.

7. Vyzývame vlády USA a ZSSR, aby pokračovali v rozhovoroch o obmedzení strategických zbraní (SALT) a aby ich doviedli k plodným záverom.

8. Vyzývame všetky vlády a výskumné agentúry, aby oboznamovali verejnosť so všetkými dostupnými informáciami o miere rizika obsiahnutom vo vývoji nukleárnych reaktorov — rizika spojeného s ukladaním odpadových splodín alebo s nekontrovateľnými únikmi, s uskladňovaním, obchodom a dopravou vysoko nebezpečných nukleárnych palív, rizika možného zneužitia nukleárnych technológií a zariadení pre vojenské účely. Verejnosť by sa mala podieľať na týchto rozhodnutiach vlád a korporácií, ktoré môžu mať osudné následky pre súčasné i budúce generácie.

9. Vyzývame všetky vlády, aby zrušili cudzie vojenské základne, uzavreli a dodržiavali zmluvy o vzájomnom neútočení a vytvorili oblasti bez zbraní hromadného ničenia. Vyjadrujeme želanie, aby sa podnikli kroky k rozpusteniu všetkých vojenských blokov, pretože vedú k vojenským konfrontáciám a trvalému vojnovému nebezpečenstvu.

10. Vyzývame všetky vlády, aby nezasahovali do vnútorných problémov druhých krajín vojenskou intervenciou, dokonca ani nie metódami špionáže alebo prostriedkami destabilizácie a aby ponechali každému národu možnosť slobodne rozhodnúť o vlastnej forme vlády. Sme presvedčení, že ľudia majú právo postaviť sa proti fašistickým a diktátorským režimom, ktoré v záujme

nadvlády malých skupín bohatých a mocných utláčajú národy, ako sa napr. deje v Chile.

11. Vyzývame vlády, aby neposkytovali žiadne podpory fašistickým alebo rasistickým režimom, napr. Južnej Afrike alebo Južnej Rodézii, kde menšinová kolónia bielych usadlíkov vládne väčšine a utláča ju politikou aparteidu a rasovej diskriminácie, ktoré ústia do násilného a neľudského utláčania dôstojnosti a cti čiernych obyvateľov. Podporujeme snahy Organizácie africkej jednoty o oslobodenie Afriky spod všetkých foriem rasizmu a kolonializmu a o zabezpečenie vlády väčšiny vo všetkých krajinách južnej Afriky.

12. Vyzývame všetky vlády, aby použili svoj vplyv a svoju moc na ukončenie nelegálnej vlády Juhoafrickej republiky v Namíbii a umožnili nezávislosť a sebaurčenie namíbijskému ľudu.

13. Odsudzujeme narastajúci vplyv imperializmu a potláčanie ľudských práv v rade latinskoamerických krajín, posilňovanie oligarchických diktátorských režimov, ktoré spolupracujú v záujme vykorisťovania ľudu s cudzími kapitalistickými silami.

Vyzývame všetky vlády, aby poskytli plnú podporu a pomoc

a) Kubánskej republike v jej boji o rozbitie ekonomickej blokády, ktorú jej vnútili USA.
b) Portoriku v jeho úsilí o prekonanie koloniálnej vlády.
c) Paname v jej boji o znovuzískanie teritoriálnej suverenity nad oblasťou Kanálu.
d) Vyzývame vlády, aby zabránili nadnárodným korporáciám upevňovať svoj vplyv na ekonomický a politický život latinskoamerických a karibských krajín.
Vyzývame latinskoamerické vlády, aby oslobodili politických väzňov, zanechali mučenia a obnovili demokratický a právny poriadok.

14. Ľutujeme, že situácia na Strednom Východe nebola ešte vyriešená a naďalej predstavuje nebezpečenstvo pre svetový mier. Vyzývame všetky príslušné vlády, aby vyjadrili svoj súhlas so zásadami, formulovanými v uznesení OSN, t. zn. a) s uznaním a zabezpečením hraníc všetkých štátov v strednovýchodnej oblasti, b) so stiahnutím cudzích jednotiek zo všetkých území okupovaných v priebehu vojny; c) so znovunastolením legitimných nárokov arabského palestínskeho národa na sebaurčenie a právo na štát s bezpečnými hranicami v ich vlastnej krajine.

15. Vyzývame všetky príslušné vlády, aby urobili všetko pre zabezpečenie suverenity a nezávislosti Cypru a aby pomohli vyriešiť spravodlivé požiadavky obetí nedávneho konfliktu v tejto krajine. Takisto vyzývame všetky vlády, aby urobili všetko pre zachovanie suverenity, nezávislosti a územnej celistvosti Libanonu a odsúdili pokračujúce útoky Izraela proti južným hraniciam Libanonu.

16. Radujeme sa z prijatia desiatich zásad Záverečného aktu Helsinskej konferencie a vyzývame všetky príslušné vlády, aby tieto zásady uskutočňovali v ich celistvosti a nevyužívali helsinskú dohodu ako zámienku pre zasahovanie do záležitostí druhých krajín. Prajeme úspech nadchádzajúcemu belehradskému stretnutiu a vyjadrujeme nádej, že táto schôdzka povedie k prehlbovaniu a rozširovaniu procesu zmierňovania napätia a plodnej spolupráci v záujme celého ľudstva.

17. Radujeme sa z ukončenia vojny v juhovýchodnej Ázii a zo znovuzjednotenia Vietnamu, ktorý musí byť prijatý za plnoprávneho člena OSN. Radujeme sa zo stále sa zlepšujúcich vzťahov medzi štátmi Indického subkontinentu. Vyzývame všetky vlády, aby urobili všetko potrebné k premene Indického oceánu na oblasť mieru, bez vojenských a nukleárnych základní. Súčasne vyzývame k vzájomnému a postupnému znižovaniu cudzej vojenskej činnosti v tejto časti sveta a sme za vytvorenie „nulovej rovnováhy" v oblasti Indického oceánu.

18. Sme presvedčení, že trvalý mier vyžaduje zabezpečenie spravodlivých ekonomických vzťahov vnútri a medzi národmi. Ľutujeme, že politická dekolonizácia neviedla k ekonomickej nezávislosti národov. Je poľutovaniahodné, že neokolonialistický systém vykorisťovania je posilňovaný nerovnoprávnymi obchodnými vzťahmi a hospodársky systém svetového trhu sa stáva oporou vojenského priemyslu a nadnárodných korporácií, ktoré v záujme monopolného kapitálu nepriaznivo ovplyvňujú osudy národov.

19. Rozširovanie a prehlbovanie medzinárodného uvoľňovania napätia vyžaduje riešenie tých problémov, ktoré sú spojené s úsilím o nastolenie spravodlivých ekonomických vzťahov medzi národmi. Rozvojové krajiny trpia v súčasnosti nerovnými a nespravodlivými vzťahmi, ktoré by mali byť založené na čestných a rovných zásadách. Je nanajvýš potrebné, aby sa podnikli kroky k vytvoreniu lepšieho medzinárodného ekonomického poriadku, ktorý by zabezpečil hospodársku spravodlivosť pre všetky národy.

20. Vyzývame všetky vlády, aby tam, kde sa tak ešte nestalo, podnikli tieto kroky:

a) vo všetkých vládnych plánoch a programoch ekonomického rozvoja dávať prednosť robotníckej triede, ktorá tvorí väčšinu obyvateľstva,
b) vytvárať také štruktúry, ktoré by zabraňovali akumulácii monopolného kapitálu a dávať pracujúcemu ľudu možnosť plnej kontroly výrobných prostriedkov,
c) zabezpečiť základné práva každému človeku na prácu a na dôstojný život,
d) odstrániť systémy dávajúce moc a privilégiá malej skupine ľudí a uzákoniť a uskutočniť potrebné pozemkové reformy, obmedziť vlastníctvo,
e) vychovávať ľudí k takému chápaniu práce, ktoré by nebolo motivované snahou po maximálnych ziskoch, ale odhodlaním slúžiť ľuďom s cieľom vytvorenia spoločnosti, základom ktorej by bola ozajstná sociálna rovnosť s vysokou kvalitou života,
f) bojovať proti úplatkárstvu a korupcii, proti zneužívaniu byrokratickej

moci a proti znásilňovaniu ľudských práv; poskytovať rovnaké možnosti a zárobky mužom i ženám,

g) usilovať o vytvorenie medzinárodného systému sociálnej a ekonomickej spolupráce medzi národmi zabezpečením spravodlivých miezd a cien, spravodlivou deľbou práce bez vykorisťovania s tým, aby všetci mohli pracovať a tak žiť pokojným a dôstojným životom,

h) vytvoriť účinné medzinárodné politické nástroje pre spravodlivé riešenie rozporov medzi národmi bez vojen a agresií, na základe dohodnutých zákonných princípov.

21. **Vyjadrujeme našu plnú podporu činnosti OSN, najmä v jej úsilí o zachovanie mieru,** bezpečnosti a uskutočnení medzinárodnej spolupráce v hospodárskej, kultúrnej, sociálnej a ďalších oblastiach. Vyzývame všetky vlády aby poskytli plnú podporu a pomoc úsiliu o zachovanie mieru a rozvoja rodiny národov.

Naša pokorná výzva, priatelia, nevychádza z pozície moci, ale zo srdca, lásky a súcitu s ľudstvom. Nehovoríme ako ľudia opierajúci sa o autority, ale ako služobníci svedomia ľudstva.

Snažne prosíme Vás, ktorí utvárate osudy ľudí, aby ste vypočuli úpenlivé volanie ľudstva po trvalom mieri, svetovom ozbrojení a po spravodlivých vzťahoch medzi národmi.

Výzva účastníkov Svetovej všenáboženskej konferencie za trvalý mier, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi

Náboženským vodcom a veriacim všetkých náboženstiev na celom svete

1. **V mene Súcitného a Milosrdného, v mene ľudskosti, v mene mieru so spravodlivosťou zdravíme vás,** milovaní bratia a sestry na celom svete, z tohto Svetového všenáboženského kongresu v Moskve. Pokoj vám všetkým!

2. **Sme veľmi povďační,** že sme sa mohli stretnúť z viac ako sto krajín všetkých svetadielov— budhisti a kresťania, hindovia a džainisti, židia a mohamedáni, sikhovia a šintoisti, duchovní a laici, učitelia a poprední kňazi, teológovia a aktivisti, spolupracovníci všetkých väčších svetových náboženstiev — aby sme uvažovali a meditovali, vymenili si skúsenosti a názory, plánovali a projektovali budúce smery práce pre mier so spravodlivosťou.

3. **Naše náboženské presvedčenie nás nerozdeľovalo,** lebo sme zistili, že naše etické ciele sú si podobné a v úsilí o dobro celého ľudstva sme našli spoločný základ. Nediskutovali sme o rozdieloch v učení, ani sme nedopustili, aby jedno náboženstvo ovládalo druhé. Nik nemusel robiť kompromisy vo svojom presvedčení a nemusel sa zriekať svojej špecifickej identity.

4. **Zistili sme, že naša spoločná spolupráca** je povzbudzujúcou a hlbokou

skúsenosťou, ktorá rozširuje náš obzor a prehlbuje naše poznanie. Naše rozhovory boli poznamenané túžbou pochopiť sa vzájomne a nájsť spoločné cesty k dosiahnutiu mieru so spravodlivosťou. Medzi nami prevládal duch veľkej srdečnosti a bratstva. Spájala nás túžba pracovať spoločne, spolupracovať s inými ľuďmi dobrej vôle, aby sme na svete vybudovali svet bez zbraní, vytvorili spoločnosť, kde trvalý mier a spravodlivé vzťahy tvoria základňu pre životné podmienky hodné človeka.

5. **Vychádzajúc zo svojich odlišných duchovných základov** sme zistili, že je možné sa zjednotiť na ceste pravdy a pokoja, spravodlivosti a mieru. Môžeme spoločne odhadnúť súčasnú skutočnosť ľudskej existencie, diskutovať podrobne o prekážkach na ceste k mieru so spravodlivosťou a spoločne plánovať, ako nájsť cestu k službe ľudstvu pri jeho mierovom pokroku za poznaním a spravodlivosťou, aby mohlo spoločne sa usilovať o svetové spoločenstvo národov, spolupracujúcich pre dobro celého ľudstva.

6. **Ujali sme sa svojej úlohy na kongrese v duchu pokory,** v akom teraz robíme túto skromnú výzvu. Nemáme totiž žiadnu autoritu presadzovať sa mocou, môžeme sa obrátiť len na svedomie ľudí.

7. **Všetky náboženstvá sú svojou povahou proti vojne a agresii.** Činy, ktoré s tým sú v rozpore, ak sú konané v mene náboženstva či nie, nemôžu pri správnom pochopení ktoréhokoľvek náboženstva byť ospravedlňované.

8. **Pri pohľade na súčasnú situáciu sa radujeme z kladného vývoja znižovania medzinárodného napätia,** ktoré sa ukazuje v Európe, zdroji mnohých konfliktov a svetových vojen v minulosti. Radujeme sa, že každý štát je stále viac a viac ochotný uznať, že jeho vlastné blaho súvisí s blahom celého ľudstva. Žiadny národ nemôže pracovať izolovane od ostatných národov a svetové náboženstvá majú dôležitú úlohu pri vytváraní vzájomnej harmónie a svornosti medzi národmi sveta. Znižovanie napätia je dôležitým prvým krokom pri tejto úlohe.

9. **Znižovanie napätia a medzinárodná spolupráca sa musia rozšíriť do všetkých oblastí** — do politiky a ekonómie, vedy a techniky, zdravotníctva a výchovy, kultúry a bádania. Ľudské práva každého človeka sú neoddeliteľné od práv všetkých spoločností, aby spoločne nasledovali cestu spravodlivosti a tvorivej činnosti. Dôstojnosť človeka si vyžaduje záruku, že všetci budú mať príležitosť pracovať a žiť životom dôstojným človeka, že človek a spoločnosť budú mať možnosť celkového rozvoja a zdokonalenia. Náboženstvá sveta musia svojimi duchovnými majetkami a svojím etickým vplyvom prispieť k nastoleniu pokojného a spravodlivého spoločenstva národov vo svete.

10. **Záležitosť všeobecného a úplného odzbrojenia** stála na poprednom mieste pri našom rokovaní. Bez odzbrojenia sa proces znižovania napätia nemôže stať svetovým a nezvratným. Národy by mali mať možnosť žiť v dôvere a istote, bez toho, že by sa museli báť agresie a vojny. Žijeme vo svete, ktorý stonie pod ťažkým bremenom zbrojenia, a to konvenčného a atómo-

vého. Osud ľudstva je v neustálom nebezpečenstve atómovej smrti. Je naozaj nerozumné plytvať drahocennými zdrojmi, ktoré má ľudstvo k dispozícii, na zbrojenie a ničivé zbrane. Kým dve tretiny ľudstva chodia spávať hladné, vydávajú národy sveta viac ako 300 miliárd dolárov ročne na vojny a zbrane. To je plytvanie viac ako 800 miliónov dolárov denne, pričom Svetová zdravotnícka organizácia potrebuje 83 miliónov na vyhladenie kiahní zo sveta. Peniaze, ktoré ľudstvo tak vydá za desať rokov, by úplne postačili, aby zabezpečili dostatok pracovných možností a vyhubili zo sveta hlad a podvýživu, negramotnosť a choroby. Veriaci ľudia na svete si musia vziať tieto skutočnosti k srdcu a vyburcovať svedomie ľudstva proti pretekom v zbrojení a obchodovaniu so zbraňami.

11. Preto sme radi, že bolo rozhodnuté zvolať Svetovú konferenciu o odzbrojení a venovať zvláštne zasadnutie Valného zhromaždenia OSN tomu, aby sa pripravila cesta tejto konferencii. Obraciame sa na všetkých náboženských vodcov a na veriacich, aby zabezpečili podporu všetkých národov, veľkých i malých, atómových i neatómových mocností pre toto vznešené úsilie. Dôrazne pripomíname účasť nevládnych organizácií a verejnosti na prípravách a usporiadaní tejto Svetovej konferencie o odzbrojení.

12. S nadšením podporujeme všetky jednotlivé opatrenia, ktoré môžu prispieť k vytvoreniu sveta bez vojen, ako sú rozhovory medzi USA a ZSSR o obmedzení strategických zbraní, viedenské rozhovory o znížení ozbrojených síl a zbrojenia v strednej Európe, záverečný akt Helsinskej konferencie o európskej bezpečnosti, nadchádzajúcu belehradskú konferenciu o úplnom a celom plnení záverečného aktu a vítame podobné iniciatívy z iných oblastí a štátov. Skutočné zmierňovanie napätia možno vybudovať len trpezlivým a rozhodným úsilím všetkých národov a veriaci na celom svete by sa mali usilovať o získanie spolupráce všetkých.

13. Iným dôležitým opatrením na ceste k medzinárodnému zmierňovaniu napätia je mierové riešenie miestnych regionálnych konfliktov, ktoré sú potenciálnym semeniskom vojny. Na Strednom Východe sa arabským štátom musí dostať spravodlivosti a ich územia okupované Izraelom sa im musia vrátiť. Dlho trpiaci palestínski Arabi majú právo, aby sa im ihneď vrátila vlasť. Územná celistvosť a nezávislosť každého štátu na Strednom Východe sa musí zabezpečiť a uznať všetkými. Libanon musí byť zbavený ohrozovania, vonkajších zásahov a agresie. Tiež Cyperská republika musí byť zbavená ohrozovania územnej celistvosti a nezávislosti. Spolupráca veriacich rôznych náboženstiev je pritom dôležitým prvkom.

14. Južná Afrika je ďalším semeniskom vojny. Rasistická menšinová vláda by tu mala byť pozbavená moci a demokratická vláda väčšiny by sa mala nastoliť v Južnej Afrike, Namíbii a Zimbabwe, pričom by tu menšinám sa mali zabezpečiť ich legitimné ľudské práva. Aparteid a kolonializmus v Južnej Afrike sa nepoddávajú likvidácii len preto, že biele menšiny pri moci dostávajú nelegitimnú podporu od niekoľkých vyspelých krajín mimo Afriky,

podporu, ktorá sa rozširuje na vybudovanie atómového potenciálu nedemokratickej bielej menšiny. Náboženskí vodcovia a veriaci by mali uplatniť svoj vplyv, aby zabránili takejto podpore tyranského rasistického režimu.

15. Ohniská konfliktov, z ktorých môže vzniknúť vojna, sú i naďalej tiež vo východnej Ázii. Hrubé a stále porušovania demokratických slobôd v južnej Kórei a neochota juhokórejskej vlády nastoliť normálne a priateľské vzťahy so susednými krajinami prekáža mieru v tejto oblasti, najmä keď táto vláda je naďalej podporovaná silnými kapitalistickými krajinami v Ázii a na Západe.

16. Latinská Amerika je naďalej krikľavým príkladom neokolonializmu a polofašizmu, ktoré spolu súvisia. Masy sú tu vystavené teroru a týraniu, nezákonnému väzneniu a zadržiavaniu, únosom a ohrozovaniu osobnej bezpečnosti. Ľudské práva sú krikľavým spôsobom porušované od oligarchických vojenských režimov. Z mnohých krajín Strednej a Južnej Ameriky prichádzajú správy o hromadnom terorizme a brutálnom násilí. Radujeme sa, že pokrokoví činitelia medzi náboženskými vodcami Latinskej Ameriky už zdvihli svoj hlas na protest. Chceli by sme ich vyzvať, aby zotrvali v svojom hrdinskom svedectve proti násiliu a nespravodlivosti a chceli by sme ubezpečiť cirkevných vodcov a veriacich o svojich sympatiách a podpore. Boj musí pokračovať, kým v každom štáte Latinskej Ameriky nebude obnovená demokracia a sloboda, a nebude odhalený vykorisťovateľský neokolonialistický systém. Náboženské sily, ak budú organizované a zoskupené, môžu byť mocným nástrojom pri urýchlení tohto oslobodenia.

17. Pomerne nový úkaz nadnárodných spoločností hral alarmujúcu úlohu pri sabotovaní ľudských slobôd v Chile a inde. Svojou mohutnou ekonomickou a technickou mocou zasahujú beztrestne do záležitostí suverénnych štátov na všetkých kontinentoch, aby potláčali pokrokové, demokratické sily národného oslobodenia. Posilňujú svetový kapitalistický systém a sú schopné podplácať nové nezávislé a staršie štáty, lichotiť im alebo sa im vyhrážať, aby zlomili ich vôľu. Veriaci ľudia by mali burcovať svedomie ľudstva vzhľadom na tento nový úkaz a pomáhať vytvárať verejnú mienku na vytvorenie potrebného tlaku, aby sa tieto neľudské spoločnosti zodpovedali verejnosti zo svojej činnosti.

18. Sme vďační za kladnú úlohu, ktorú v medzinárodných záležitostiach hrajú vo zvýšenej miere nedávno oslobodené národy sveta, najmä v Ázii, Afrike a Latinskej Amerike. Spojené národy už nie sú doménou veľkých a mocných. Hlas chudobných zaznieva v ich bránach. Rozvojové krajiny predkladajú svoju požiadavku spravodlivosti so stále väčšou naliehavosťou. Vyhlásenie a program Nového medzinárodného ekonomického poriadku, vytvoreného rozvojovými krajinami, bol — aspoň v zásade — prijatý na 6. zvláštnom zasadnutí Valného zhromaždenia v máji 1974. Avšak plnenie jeho ustanovení stále naráža na odpor niekoľkých vyvinutých krajín. Žiadame veriacich na svete, aby vyburcovali svedomie svetovej verejnosti v zá-

ležitosti doplneného Spotrebného programu a fondu pre spravodlivejšie a prijateľnejšie obchodné podmienky a vzhľadom na ostatné ustanovenia Nového medzinárodného ekonomického poriadku.

19. Potvrdzujeme svoju podporu Spojených národov ako nástroja ľudstva na zachovanie mieru a bezpečnosti a na podporu ľudského pokroku a spolupráce v oblasti politickej, ekonomickej, sociálnej a kultúrnej. OSN je nádejou ľudstva a jej obmedzená moc nemôže brániť, aby sme ju nepodporovali, pretože ľudstvo nemá inú alternatívu. Náboženskí spolupracovníci a veriaci majú zvláštnu úlohu pri získavaní podpory pre OSN.

20. Dôležitou stránkou problému mieru a pokroku je skutočnosť rastu populácie na svete. Nie sme toho názoru, že by kontrola populácie bola hlavným nástrojom na vyhladenie chudoby, lebo niektoré z najviac rozvinutých krajín v Európe sú tiež medzi prvými, pokiaľ ide o hustotu obyvateľstva. Sme za výrobu väčšieho hmotného bohatstva a zabezpečenie pracovných možností pre všetkých so spravodlivým rozdelením práce a výnosov z nej. Populáciu treba riadiť, avšak prednosť má vytváranie väčšieho bohatstva a zabezpečenie lepšej distribúcie. Súčasné zdroje sveta dostačujú na nasýtenie a oblečenie všetkých ľudí, ak sa zásadne obmedzí vykorisťovanie väčšiny menšinou a zbytočné výdavky na obranu. Veriaci by mali podporovať správne chápanie problémov populácie, chudoby a zodpovedného rodičovstva.

21. S obavami sa pozeráme na okolitý svet a na čerpanie obmedzených zdrojov našej planéty. Neľudská ziskuchtivosť a chamtivosť človeka spôsobuje, že plení a pustoší obmedzené zdroje zeme a narušuje citlivú ekologickú rovnováhu. Veriaci ľudia by mali pomáhať otvárať oči ľudstva pre úzku súvislosť, príbuznosť a vzájomné pôsobenie medzi človekom, spoločnosťou a prírodou, aby ľudstvo mohlo žiť v mieri a harmónii s tým, čo ho obkolesuje, živí a hreje.

22. Napokon kladieme zvláštny dôraz na stále väčšiu dôležitosť národných a medzinárodných, náboženských i sekulárnych nevládnych organizácií pri podpore ľudského blaha a nastolení mieru. Hrajú významnú úlohu pri ovplyvňovaní politiky vlád v najlepšom záujme všetkých ľudí. Nevládne organizácie majú hrať vedúcu úlohu pri výchove k mieru. Burcovanie svedomia ľudstva proti zlu, útlaku a nespravodlivosti, korupcii a sebectvu, ľahostajnosti a lenivosti sa ukazuje ako zvláštna úloha veriacich pri spolupráci s inými ľuďmi.

23. V tejto súvislosti by sme chceli zdôrazniť potrebu spolupráce a svornosti medzi náboženstvami sveta. Skúsili sme na tejto konferencii, aká úžitočná môže byť táto spolupráca, všetci sme nesmierne vďační za iniciatívu ruskej pravoslávnej cirkvi, podporovanej vedúcimi ostatných kresťanských cirkví a mohamedánskymi, budhistickými a židovskými náboženskými vodcami v Sovietskom zväze, že nás povolali do Moskvy. Zažili sme vrelé pohostinstvo a priateľstvo sovietskeho ľudu, ktoré urobilo našu spoločnú prácu

tak radostnou a povzbudzujúcou. V tomto roku diamantového výročia sovietskeho štátu zdravíme ľud Sovietskeho zväzu, ktorý umožnil túto medzinábožensku spoluprácu v ovzduší slobody a srdečnosti.

24. Zdravíme vás všetkých s radosťou a vrelosťou. Kráčajme spolu ako dediči rôznych náboženstiev na ceste mieru a svornosti, v službách ľudstva. Podajme si ruky sa všetkými ľuďmi dobrej vôle, nech sú veriaci alebo nie, pri spoločnej úlohe budovania mieru a nastolení spravodlivosti v národoch a medzi národmi. K tomuto nás vedie a zmocňuje a inšpiruje Božia múdrosť.

Nech mier so spravodlivosťou triumfuje. Nech ľudstvo je uschopnené vykročiť v ústrety k rozvinutiu všetkých svojich možností. Nech ľudia sú zjednotení v spoločnom úsilí o mier.

Pokoj vám, bratia a sestry, ďalekí i blízki!

Mier všetkým ľuďom! Mier všetkému ľudstvu! Mier svetu!

Na výročie Slovenského národného povstania

Slovenské národné povstanie ostane v dejinách našich národov navždy ako udalosť mimoriadneho významu. Druhá svetová vojna v tom čase zaznamenala veľký obrat a národom sveta svitla nádej na slobodu a na mier. Sovietska armáda prinášala nemeckým okupantom stále horšie porážky na všetkých úsekoch frontu. Každé povstanie čestných ľudí proti zvôli fašizmu bolo vítané, pretože urýchľovalo konečné víťazstvo práva a spravodlivosti. I naše národy, ktoré počas druhej svetovej vojny zažili potupnú porobu, si plne uvedomili dosah víťazného postupu Sovietskej armády a rozhodli sa aktívne prispieť k víťaznému zavŕšeniu druhej svetovej vojny. Duch nespokojnosti, protestu a vzdoru sa uvoľnil v lete roku 1944 a vyústil do celonárodného ozbrojeného povstania, ktoré sa stalo najvýznamnejšou udalosťou

v československom odboji vôbec. S víťaznou Sovietskou armádou postupoval i I. československý armádny zbor pod velením arm. generála L. Svobodu, kde bok po boku bojovali príslušníci rôznych národov a národností. Práve tak v SNP, kde popri Slovákoch bojovali Česi, Bulhari, Ukrajinci, Maďari, Nemci-antifašisti, Rumuni, Francúzi a iní. Tak sa vytvorilo bojové internacionálne bratstvo, medzinárodná solidarita bojovníkov proti fašizmu.

S úctou si dnes pripomíname všetkých tých statočných, známych i neznámych bojovníkov, ktorí obetovali svoje životy za víťazstvo slobody, za mier, za krajší a spokojnejší život ľudstva, za nový a spravodlivejší spoločenský poriadok, za nové a spravodlivejšie vzťahy medzi národmi, za mierovú spoluprácu vo svete, za nový kultúrny rozvoj každého človeka. Vojna sa ukázala v celej svojej ničivej sile ako zlo, preto všetci statoční ľudia na celom svete sa proti nej začali stavať. Naše polia a lesy, dediny i hory sú skropené krvou odvážnych bojovníkov. Zaväzuje nás to, aby sme odkaz Slovenského národného povstania nosili v srdci, svojou prácou upevňovali vybojované víťazstvo nad fašizmom a tak prispievali k upevneniu mieru a slobody.

Mnohé národy ešte i dnes vedú práve taký oslobodzovací boj za národnú nezávislosť, duchovnú slobodu a samostatnosť, a mnohí vidia práve v našom SNP vzor pre vlastný boj.

Po celom našom území je veľa prekrásnych pamätníkov na počesť padlých hrdinov, avšak najväčším pamätníkom bude to, keď my dnes dobre pochopíme zmysel a odkaz SNP, a svojou prácou a postojom budeme prehlbovať to, čo SNP dosiahlo bojom.

Pokrokové sily slovenského národa 29. augusta 1944 dali najavo svoje odhodlanie zúčtovať s porobou a zaradiť sa do svetového boja proti fašizmu a obnoviť opäť jednotné Československo.

Osobitne sa treba pri tomto výročí poďakovať ľudu Sovietskeho zväzu za nesmierne obete pri oslobodzovaní našej vlasti.

V bojoch za našu slobodu zomierali aj naši pravoslávni veriaci, ktorí významne podporovali priamych účastníkov oslobodzovacích bojov na Slovensku. Preto si my všetci i dnes uvedomujeme mimoriadny význam tejto udalosti a aktívne sa zapájame do budovateľského úsilia našich národov. Spoločne budujeme šťastný domov ako plnoprávni občania našej vlasti. Naše obce a mestá sa zmenili na nepoznanie, máme vyspelý priemysel, poľnohospodárstvo a kultúru. Názor pravoslávneho kresťana na tieto veci je jednoznačný, a preto budeme i v budúcnosti svojou statočnou prácou prispievať k blahu všetkého ľudu. Vzorom nám tu bude všetkým dobre známy vladyka-mučeník Gorazd, ktorý spolu so svojimi spolupracovníkmi položil život za našu vlasť a cirkev. Je to veľký príklad ozajstného vlastenectva.

Oslavy SNP sú pre nás vhodnou príležitosťou, aby sme v čo najširšom rozsahu rozvíjali iniciatívu všetkého pracujúceho ľudu za ďalší pokojný rozkvet našej vlasti.

A. H.

„Pšenicu zhromaždite mi do stodoly..." (Mat. 13, 30)

V Christových podobenstvách sa často hovorí o úrode, o sejbe i o žatve. Veď práca roľníka bola oddávna všetkým ľuďom veľmi blízka, sledovali ju, zúčastňovali sa na nej, mali z nej úžitok. „Ajhľa, vyšiel rozsievač rozsievať..."; „Podobné je kráľovstvo nebeské človeku, ktorý zasial dobré semeno na svojom poli..."; „Rozsievač dobrého zrna je Syn človeka..."; „Pole je svet a dobré zrno sú synovia kráľovstva...". A o zbere zrna v deň sviatočný sa hovorí: „Syn človeka je pánom soboty". Slovom, šíre ako tečúce zlato sa vlniace pšeničné pole sa stalo symbolom práve pre svoju krásu a súčasne i obrovský úžitok, pre zázrak množenia sa zrna v zemi, pre pot roľníka a pre chuť čerstvo upečeného chleba. „Pole je svet..." pre toho, kto na ňom robí statočne. Nebuďme ako farizeji, ktorí sa pohoršovali, keď Christovi učeníci trhali klasy v sobotu. Dostali odpoveď: „Tu je niečo, čo je väčšie ako chrám". Je to Božie požehnanie novej úrode; hriechom by bolo opovrhnúť Božím darom i prácou vlastných rúk a nechať úrodu napospas počasiu, skaze. Každý slušný človek, každý dobrý veriaci pochopí a vždy chápal, že pre výživu ľudu je žatva a zber ostatných plodín prvoradou úlohou a priloží svoju ruku k spoločnému dielu. Vážme si našej úrody, toho požehnania, vážme si nasýtených detí, dospelých i starcov, ktorí majú čo vložiť do úst. Nikdy nezabúdajme pri zbere každého klásku, že nie všade na svete je tanier plný, pričom na biede nesie zodpovednosť zlé spoločenské usporiadanie, nie teda nedostatok Božích darov.

Nech Hospodin žehná prácu našich roľníkov a všetkých tých, ktorí im tohto roku obetavo pomáhali a pomáhajú! H. F.

Životné jubileum

Dňa 12. júla 1977 **dožil sa šesťdesiatich piatich rokov svojho života d. o. mitr. prot. PETER SPIŠÁK, riaditeľ Eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi v Prešove.** Náš jubilant je rodom z Paloty, okr. Humenné. Teologické vzdelanie nadobudol v seminári v Bitoli (Juhoslávia) a po jeho ukončení r. 1936 **prijal z rúk Preosvieteného vladyku Damaskina, biskupa prešovsko-mukačevského, kňazské svätenie.** Po svojom rukopoložení pôsobil na viacerých našich pravoslávnych farnostiach na východnom Slovensku i na Podkarpatskej Rusi. **Po roku 1950 mu cirkev zverila rôzne popredné funkcie, od r. 1954 bol generálnym vikárom michalovskej eparchie až do roku 1965. Vtedy sa vrátil do Prešova, kde sa stal riaditeľom Úradu eparchiálnej rady.** Túto funkciu vykonáva doteraz. Za prácu v prospech pravoslávnej cirkvi bol d. o. Peter vyznamenaný viacerými cirkevnými vyznamenaniami. **Pri príležitosti jeho 65. narodenín mu blahoželali Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej, Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, a Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský a všetci jeho spolupracovníci.** Pozdravný list dostal náš jubilant od predstaviteľov Ministerstva kultúry SSR.

Nech Všemohúci Otec nebeský daruje d. o. prot. Petrovi Spišákovi ešte veľa zdravia a duševnej spokojnosti, aby jeho celoživotná práca v cirkvi mu vždy prinášala hrejivý pocit z dobre vykonanej práce.

Na mnohaja i blahaja lita!

VYZNAMENANIA

Jeho Blaženstvo Dorotej, metropolita pražský a celého Československa, udelil dňa 5. 6. 1977 br. STANOJA STOJANOVOVI, predsedovi kurátorského zboru pravoslávnej cirkevnej obce v Bratislave, pri príležitosti jeho 78. narodenín rad sv.Cyrila a Metoda *za jeho záslužnú prácu v prospech sv. pravoslávnej cirkvi. — Blahoželáme!*

———

Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej vyznamenal radom sv. Cyrila a Metoda br. prof. Andreja Hniďaka pri príležitosti jeho 60. narodenín za jeho záslužnú činnosť v prospech sv. pravoslávnej cirkvi. — Blahoželáme!

Zo života prešovskej eparchie

Eparchiálne zhromaždenie

● Dňa 20. 6. 1977 **zasadalo v budove biskupskej rezidencie v Prešove eparchiálne zhromaždenie.** Jeho členovia v zmysle § 13 ods. 3. Ústavy pravoslávnej cirkvi v ČSSR zvolili členov do eparchiálnej rady, duchovného súdu, revízorov ER a delegátov do snemu pravoslávnej cirkvi. **Zasadnutie viedol Preosvietený vladyka Nikolaj,** ktorý privítal členov eparchiálneho zhromaždenia, duchovných i laikov z jednotlivých farností, ako aj hostí, a to Preosvieteného vladyku Cyrila, biskupa michalovského, s jeho sprievodom a profesorov Pravoslávnej bohoslovecke fakulty. **Hodnotný mierový referát predniesol prodekan PBF a správca pravoslávnej farnosti v Levoči d. o. prot. dr. Štefan Pružinský, správu zo života eparchiálnej rady a farností za minulé volebné obdobie predniesol d. o. prot. Peter Spišák, riaditeľ ER, a správu o hospodárení ER a správu revíznu prečítal br. prof. A. Hniďak.** Nasledovali voľby. **Navrhnutí kandidáti do spomínaných cirkevných orgánov boli zvolení na šesťročné obdobie jednohlasne.** — Po prestávke nasledovali pozdravy hostí, diskusia a voľné návrhy. Nakoniec členovia eparchiálneho zhromaždenia **schválili navrhnuté uznesenie EZ, pozdravné listy najvyšším cirkevným orgánom a štátnej správe.** Zasadnutie bolo ukončené modlitbou a prosbou, aby Pán Boh žehnal práci nových členov štatutárnych cirkevných orgánov v prospech sv. pravoslávnej cirkvi, prešovskej eparchie a pre rozkvet našej socialistickej vlasti. **(Uznesenie EZ uverejňujeme inde).**

Archijerejská bohoslužba

● Dňa 26. 6. 1977 **Preosvietený vladyka Nikolaj odslúžil v prešovskom katedrálnom chráme archijerejskú sv. liturgiu za spoluslúženia d. o. prot. M. Kopčíka, ekonóma ER, a d. o. prot. R. Ferenca, správcu farnosti Prešov.** Kázeň na evanjeliovú tému predniesol d. o. prot. Michal Kopčík.

Uznesenie

PRIJATÉ A SCHVÁLENÉ NA RIADNOM ZASADNUTÍ EPARCHIÁLNEHO ZHROMAŽDENIA PRAVOSLÁVNEJ PREŠOVSKEJ EPARCHIE, KTORÉ SA KONALO DŇA 20. JÚNA 1977 V PREŠOVE

Vzali sme na vedomie správu o živote a činnosti prešovskej eparchie za uplynulé volebné obdobie od r. 1971—1976, ako aj pripomienky a návrhy k tejto správe o celkovom dianí v eparchii a

uznášame sa:

1. **Schvaľujeme správu Eparchiálnej rady** a ostatných štatutárnych orgánov o činnosti za uplynulé volebné obdobie. Vyjadrujeme týmto orgánom vďaku za ich obetavú prácu, ktorou sa zaslúžili o dosiahnutie určitého úspechu na poli náboženského života prešovskej eparchie.
2. Vyjadrujeme vďaku štátnej správe našej socialistickej vlasti za poskytovanú pomoc pri zveľaďovaní budovy ÚER, ako aj pravoslávnych farností.
3. **Svoju činnosť pre nastávajúce volebné obdobie so všetkými dnes novozvolenými štatutárnymi orgánmi usmerníme na tieto hlavné problémy:**

a) Všetky cirkevné zložky budú sa naďalej usilovať o konsolidáciu náboženských pomerov na farnostiach. Prvoradou úlohou bude i naďalej upevňovať pravoslávnu vieru medzi veriacimi.

b) Upevňovať cirkevnú disciplínu. Túto cirkevnú disciplínu budú svedomite plniť cirkevní činitelia eparchie, okresní arcidekani, správcovia farností, kurátorské zbory i veriaci v súlade s ústavou pravoslávnej cirkvi v ČSSR a so zákonmi ČSSR.

c) Budeme venovať zvýšenú pozornosť rastu odborno-kultúrnej úrovne duchovenstva, ako aj náboru poslucháčov na PBF na doplňovanie duchovenstva mladými kádrami.

Na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte a na profesorskom zbore bude záležať výchova dorastu na výške morálnej, odbornej a oddanosti svätej pravoslávnej cirkvi a svojou vedeckou činnosťou tejto aj naďalej napomáhať.

d) Budeme sa aj naďalej usilovať o propagáciu a pravidelný odber cirkevnej tlače.

e) Každá pravoslávna farnosť sa bude usilovať i naďalej dobrovoľnými finančnými zbierkami prispievať na rôzne účelové fondy pravoslávnej cirkvi, zriadené pri Metropolitnej rade.

f) Pravoslávni duchovní a veriaci sa budú usilovať o príkladné plnenie si svojich cirkevných a štátoobčianskych povinností pre blaho svätej pravoslávnej cirkvi, našej socialistickej vlasti a pre upevnenie mieru vo svete.

g) K iným náboženstvám budeme preukazovať kladný a bratský vzťah, vzájomnú dôveru a pochopenie na základe evanjeliového učenia.

S bratskými cirkvami v zahraničí a najmä s ruskou pravoslávnou cirkvou budeme i naďalej upevňovať bratské vzťahy a vzájomné kontakty.

Plénum eparchiálneho zhromaždenia

Zo života našich farností

KOJŠOV: Ako po iné roky, tak aj tohto roku **pravoslávni veriaci z Kojšova a okolia oslávili svoj chrámový sviatok sv. ap. Petra a Pavla.** V nedeľu 3. 7. 1977 sa od rána konali slávnostné bohoslužby, **ktoré vyvrcholili sv. liturgiou, ktorú odslúžil d. o. mitr. prot. P. Spišák, riaditeľ ER z Prešova, d. o. prot. Pavel Pidanič, vedúci misijného odboru pri ER, a miestny administrátor d. o. prot. Michal Kopčík. Slávnostnú kázeň na tému sviatku predniesol d. o. prot. Pavel Pidanič.** Na konci bohoslužieb pozdravil veriacich v mene Preosvieteného vladyku Nikolaja, biskupa prešovského, i v mene svojom d. o. prot. Peter Spišák. Po sprievode okolo chrámu s čítaním evanjelií odchádzali veriaci, ktorých bolo na bohoslužbách veľké množstvo, posilnení duchovne vo svojej pradedovskej pravoslávnej viere a s nádejou na ďalší kľudný rozvoj cirkevného života vo svojej obci.

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ DAROVALI:

Anna Tomková, Ortáše, Kčs 100,—, Bohuznáma z Borova, 100—, Pravoslávný farský úrad Ladomirová Kčs 500,—, Pravoslávny farský úrad Prešov Kčs 30.—, Ján Bieloruský, Prešov, 30.—, Andrej Malina, Úpor, 100.—.

Veríme, že naši priaznivci ani v budúcnosti na potreby našej tlače nebudú zabúdať. Všetkým darcom patrí naša úprimná vďaka.

Zo života michalovskej eparchie

Archijerejské bohoslužby

● V nedeľu dňa 29. mája 1977 **na sviatok Zostúpenia (Sošestvija) sv. Ducha sa konali tradičné odpustové slávnosti v pravoslávnom katedrálnom chráme v Michalovciach.** Slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu **odslúžil Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský, za spoluslúženia d. o. Štefana Horkaja,** predstaveného katedrálneho chrámu, ktorý tiež predniesol slávnostnú kázeň na tému sviatku. Na konci bohoslužieb sa k veriacim prihovoril Preosvietený vladyka, ktorý blahoželal prítomným k radostným sviatkom sv. Päťdesiatnice a udelil im svoje archijerejské požehnanie.

Tradičné odpustové bohoslužby na farnostiach

● V nedeľu dňa 22. mája 1977 **sa konal odpust v Zemplínskom Hradišti pri príležitosti chrámového sviatku Nanebevstúpenia (Vozneseniija) Isusa Christa.** Sv. liturgiu odslúžil správca miestnej farnosti d. o. Andrej Fejo, ktorý predniesol i kázeň.

● V nedeľu dňa 29. mája 1977, **v deň sviatku Zostúpenia sv. Ducha na apoštolov (Sošestvija) na pravoslávnej farnosti v Cejkove sa konal odpust pri príležitosti chrámového sviatku.** Slávnostnú sv. liturgiu odslúžil d. o. prot. Ján Choma, predseda misijného odboru a ekonóm ER, za spoluslúženia d. o. Mikuláša Sedlického, správcu miestnej farnosti. Ľudový spev viedol brat kantor Šiket. Slávnostnú kázeň predniesol d. o. prot. Ján Choma, na záver všetkým prítomným poďakoval za spoločné modlitby d. o. M. Sedlický.

● V nedeľu dňa 29. mája t. r. **pri príležitosti toho istého sviatku bol odpust i v Úbreži,** kde za spoluúčasti množstva veriacich sv. liturgiu odslúžil d. o. Ján Mantič, správca miestnej farnosti, za asistencie d. o. Ladislava Fedora z Podhoroďa, ktorý tiež predniesol slávnostnú kázeň.

● **Pri príležitosti toho istého sviatku bol odpust v nedeľu 29. mája 1977 i v Lastomíri,** kde slávnostné odpustové bohoslužby odslúžil správca miestnej farnosti d. o. prot. Juraj Cap za spoluslúženia d. o. Petra Semancu z Pozdišoviec.

● **V tú istú nedeľu oslávili svoj odpust i v pravoslávnom chráme v obci Dúbrava pri príležitosti sviatkov Zostúpenia (Sošestvija) sv. Ducha na apoštolov.** Za veľkej účasti veriacich z celého okolia tu slúžil d. o. prot. Štefan Ciba, správca farnosti, ktorý tiež predniesol odpustovú kázeň. (M. Š.)

Zo života zahraničných pravoslávnych cirkví

INTRONIZÁCIA NOVÉHO PATRIARCHU RUMUNSKEJ PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI

Dňa 19. júna 1977 sa konala slávnostná intronizácia nového patriarchu rumunskej pravoslávnej cirkvi, ktorým bol zvolený tajným hlasovaním VYSOKOPREOSVIETENÝ Dr. JUSTÍN (MOISESCU), METROPOLITA MOLDAVSKÝ A SUČAVSKÝ. O intronizácii boli upovedomené všetky pravoslávne cirkvi, ktorých zástupcovia sa aj na intronizácii všetci (okrem cyperskej cirkvi) zúčastnili. Za našu cirkev na intronizácii nového patriarchu bol v Bukurešti náš metropolita Dorotej a prot. dr. Jaroslav Šuvarský. V sobotu 18. júna nového patriarchu Justína v sprievode štyroch metropolitov slávnostne prijal

prezident republiky Nicolae Ceaušescu a niektorí členovia vlády. Toto prijatie nového patriarchu prezidentom opakovala niekoľkokrát v priebehu dňa rumunská televízia a rozhlas. Zverejnilo sa tiež plné znenie prejavov prednesených pri tejto príležitosti.

Dňa 19. júna sa Bukurešť prebudila do slnečného rána. V Bukurešti je vyše 300 chrámov, v ktorých slúži po jednom i dvoch duchovných. Každý chcel byť pochopiteľne pri intronizácii, preto bolo vopred určené, kto na intronizáciu z duchovenstva a mníchov pôjde. Veriaci mali vstup neobmedzený a od skorého rána sa začali schádzať do tzv. „bukurešťského kremľa", kde pri vládnych budovách a prezidentskom paláci stojí rezidencia rumunského patriarchu a katedrálny chrám. Od rána sa tu slúžili bohoslužby, utiereň a liturgia za účasti davu veriacich. Pretože katedrálny chrám je pomerne neveľký, bohoslužby prenášali reproduktormi na nádvorie pri chráme, kde bolo dobre počuť. Delegáti pravoslávnych cirkví sa začali schádzať od 9.30 hod. spolu s delegáciami iných cirkví. Davy veriacich trpezlivo očakávali príchod svojho patriarchu v plnej páľave letného slnka a bolo ich toľko, že autá už dávno ani nemohli prechádzať. O desiatej hodine sa začal slávnostný sprievod z patriaršej rezidencie do katedrálneho chrámu. Štyria rumunskí metropoliti v plnom archijerejskom oblečení, niekoľko vedúcich degácií v mantiách, ostatní v kňazskom oblečení, nakoniec patriarcha Justín v patriaršom oblečení, so žezlom. Celá cesta bola vyzdobená kvetinami, veriaci vítali svojho nového patriarchu s kvetinami vysoko zdvihnutými nad hlavy a snažili sa pobozkať aspoň jeho oblečenie. A začala sa intronizácia... spieval chór, „dostojin" spievali archijereji s duchovenstvom a chór. Ekténie spievalo niekoľko diakonov, modlitby intronizácie a evanjelium striedavo čítali štyria metropoliti. Vikárny biskup patriarchu, Preosvietený Antonij, otvoril veľký patriarší diplom a dal ho do rúk patriarchovi, trikrát ho pritom pobozkal. Metropoliti postupne dávali patriarchovi patriaršie panagie, kríž, žezlo a biely mníšsky klobúk so závojom. Potom patriarcha prečítal dlhú modlitbu. Nasledovali prejavy delegátov, hostí a štátnej správy, ktoré trvali do pol druhej. Potom vystúpil patriarcha Justín, ktorý sa poďakoval všetkým, ktorí ho poctili svojou prítomnosťou.

Po intronizácii usporiadal nový patriarcha recepciu, kde pokračovali pozdravy od inoslávnych hostí.

Večer usporiadali pri príležitosti slávnosti intronizácie koncert v Národnom divadle. Prvá časť sa skladala z cirkevných tradičných piesní a starého gréckeho nápevu. Druhú časť tvorili ľudové piesne.

Hostitelia usporiadali pre zahraničných delegátov v nasledujúcich dňoch exkurziu po Rumunsku, po monastieroch. I my sme sa zúčastnili na návšteve niekoľkých monastierov, Kelderušan, ktorý bol založený r. 1632—1654, kde žije 27 mníchov. Navštívili sme i druhý ženský monastier pri Bukurešti, kde žije 85 mníšok, ktoré vyrábajú kríže, ikony, oblečenia pre duchovenstvo,

a ešte mnohé a mnohé monastiere, kde žije v každom vyše 100 osôb, či už žien, či mužov v plnej práci a modlitbách.

Dňa 21. júna nás prijal patriarcha Justín, ktorý nám poďakoval za našu účasť na jeho intronizácii a vyjadril želanie, aby sme i v budúcnosti navštevovali rumunskú pravoslávnu cirkev, zoznamovali sa so všetkými eparchiami a monastiermi. Pozvanie sme s vďakou prijali.

Takto sa voľbou nového patriarchu začína nová stránka dejín sesterskej pravoslávnej cirkvi v Rumunsku na našu radosť a na slávu Božiu. M. D.

Pravoslávna kaplnka na Ľutinskej hôrke je jediným chrámom v prešovskom okrese zasväteným Uspeniju Prečistej Bohorodičky. Naši veriaci v tejto skromnej kaplnke každoročne nachádzajú bohatú duchovnú útechu a posilu, lebo prichádzajú v deň sviatku Zosnutia (Uspenija) na toto sväté miesto veľmi radi.

Sviatok Uspenija Presv. Bohorodičky je 28. 8. 1977 v nedeľu.

Pradávno založil si zem a dielo Tvojich rúk sú nebesá. Ony sa pominú, Ty zostávaš; a všetko rozpadne sa ako odev; vymeníš ich ako rúcho, — zmenia sa. Ty si však ten istý, roky Ti nikdy neprestanú. Synovia Tvojich služobníkov budú mať svoj domov, ich semä bude pevné pred Tebou (Žalm 102, 26—29).

———

Vojdite! Padnime a klaňajme sa pred Hospodinom, svojim Tvorcom, pokľaknite! Lebo je On náš Boh, a my ľud Jeho pastvy a ovce Jeho ruky. Kiež by ste dnes počuli Jeho hlas! (Žalm 95, 6—7).

———

Hľa, aké krásne a milé je to, keď bratia žijú spolu! Jak olej výborný na hlave, čo steká na bradu, na bradu Áronovi a steká mu na okraj rúcha. Jak rosa Hermona, čo padá na sionské vrchy. Bo Hospodin tam pridelil požehnanie a život naveky (Žalm 133, 1—3).